

Opevněné kostely ve středověké Evropě

Terminologické slovníky a dějiny stavitelství:

Jaroslav Herout, Slabikář návštěvníků památek

Jaroslav Herout, Jak poznávat kulturní památky

Bohuslav Syrový, Architektura (řada Oborové encyklopedie). Praha 1972

Wilfried Koch, Evropská architektura. Praha 1998, 2008

Anreas Hartmann-Virnich, Was ist Romanik? Darmstadt 2004.

Matthias Untermann, Handbuch der Mittelalterliche Architektur, Darmstadt 2009.

Günter Binding – literatura k dějinám stavitelství ve středověku

John James – literatura k fungování středověkých stavebních hutí

Přehledová práce:

Karl Kolb, Wehrkirchen in Europa: Eine Bild-Dokumentation 1983

Německo:

Hans-Joachim Mrusek, De Wehrbau und seine Beziehung zum Sakralbau. In: Aspekte zur Kunstgeschichte von Mittelalter und Neuzeit. Weimar 1971.

Hermann Hinz, Wehrkirchen und Burgenbau, In: In: Chateau Gaillard, Etudes de Castellologie médiévale, IX-X, 1982, Cäen, s. 117-144.

Franky:

Karl Kolb, Wehrkirchen und Kirchenburgen in Franken, 1977, opět Echter Verlag 1990.

Edmund Zöller (Autor), Günter Dippold (Vorwort), Dieter Dietrich (Fotograf)

Fränkische Wehrkirchenstrasse / Wehrkirchen und Kirchenburgen in Oberfranken: Fränkische Schweiz, Obermaintal, Coburger Land, Frankenwald 1999

Fränkische Wehrkirchenstrasse. teil 2. Fränkische Wehrkirchen im Rangau und Knoblauchsland 1993

Fränkische Wehrkirchenstrasse. Teil 3. Wehrkirchen und Kirchenburgen in Unterfranken: Steigerwald, Rhön, Spessart, Fränkisches Weinland 1994

Joachim Zeune: Neue Forschungen an fränkischen Kirchenburgen. In: Burgenforschung aus Sachsen 5/6 (1995), S. 226–239.

Joachim Zeune: Neue Forschungen an fränkischen Kirchenburgen. In: Burgenforschung aus Sachsen 5/6 (1995), S. 226–239.

Sasko:

Reinhard Schmitt - Dirk Höhne - Johannes Mötsch - Frank Boblenz

Burgenforschung aus Sachsen / Wehrhafte Kirchen und befestigte Kirchen.: Tagung vom 12. bis 14. Oktober 2012 in Meiningen

Verlag: Beier & Beran 2015.

Hans-Jürgen Hessel

Burgenforschung aus Sachsen / Befestigte Kirchen (Wehrkirchen): Ein vernachlässigtes Kapitel unserer Geschichte

Verlag: Beier & Beran 2019.

Duryňsko:

H. Müller – I. Grafe, Wehrhafte kirchen des mittieren Werragebiet. In: Beitrege zur Thematik wehrhafter Kirchen. Südthüringer Forshungen, 3, 1967, s. 9-50, 61-82.

Udo Hopf: Die St. Crucis Kirche zu Espenfeld. Untersuchungen zur Baugeschichte und Befestigung. In: Burgen und Schlösser in Thüringen 1996, S. 85–92.

Udo Hopf: Baugeschichtliche Untersuchung der sogenannten Wehrkirche zu Schaala. In: Burgen und Schlösser in Thüringen 1997, S. 110–118.

Sasko-Anhaltsko:

Reinhard Schmitt: Zum Westbau des Havelberger Domes: Bergfried, Wehrturm oder Kirchturm? In: Burgen und Schlösser in Sachsen-Anhalt 6 (1997), S. 6–40.

Reinhard Schmitt: „Wehrhafte Kirchen“ und der „befestigte Kirchhof“ von Walldorf, Kreis Schmalkalden-Meiningen. In: Burgen und Schlösser in Sachsen-Anhalt 9 (2000), S. 127–149.

Dirk Höhne: Bemerkungen zur sogenannten Wehrhaftigkeit mittelalterlicher Dorfkirchen. In: Burgen und Schlösser in Sachsen-Anhalt 12 (2003), S. 119–149.

Rakousko:

Karl Kafka, Wehrkirchen Niederösterreichs I; Wien, Birken 1969.

Karl Kafka, Wehrkirchen Niederösterreichs II; Wien 1970.

Karl Kafka, Wehrkirchen Kärntens I; Wien 1971.

Karl Kafka, Wehrkirchen Kärntens II; Wien 1972.

Karl Kafka, Wehrkirchen Steiermarks; Wien 1974.

Karl Kafka, Wehrkirchen in Oberösterreich, Salzburg, Tirol und Vorarlberg, Wien 1979

Harald Prickler, Burgen und Schlösser, Ruinen und Wehrkirchen im Burgenland 1972

Eva Bittermann, Wehrkirchen im Waldviertel. Diplomarbeit Universität Wien – Historisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät. Wien 2012 (Digitalisat)

Hans Luschin: Kärntens schönste Wehrkirchen, Klagenfurt Carinthia, 1985

Chorvatsko:

Sena Sekulic, Fortress-churches in Croatia, Vydavatel: Školska Knj., 1995

Sedmíhradsko – velký zájem, zde hlavně Hermann Fabini

Hermann Fabini, Die Kirchenburgen der Siebenbürger Sachsen. Hermannstadt 2013.

Hermann Fabini, Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen. Band I. Hermannstadt : Monumenta, 2002

Hermann Fabini, Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen. Band II. Hermannstadt : Monumenta, 1999.

George Opreacu, Die Wehrkirchen in Siebenbürgen. Dresden: Sachsenverlag, 1961.

G. Anghel, Typologie de églises fortifiées de Roumanie. In: Chateau Gaillard, Etudes de Castellologie médiévale, IX-X, 1982, Cäen, s. 13-33.

Robert Stollberg - Thomas Schulz, Kirchenburgen in Siebenbürgen. Köln 2007.

Martin Gojda, Opevněné kostely v Sedmíhradsku. Dějiny a současnost. Kulturně historická revue. 14, č. 4, 1992, s. 52-56.

Miroslav Plaček, Opevněný kostel (reflexe spojení laického a církevního světa na příkladu Sedmíhradska). In: Archaeologia historica 21, Brno 1996, s. 259-279.

České země

Jan Sommer, „Westwerk“ kostela sv. Jakuba Většího v Kounicích (o. Nymburk), in: Památky a příroda, 13, 1988, s. 465.

Jan Sommer, Ke stavebním zvláštnostem středověkých kostelů s chórovou věží v okolí Chebu, in: Památky a příroda, 14, 1989, s. 472.

Jan Sommer, Tři opevněné kostely na Chomutovsku, in: Sborník Společnosti přátel starožitností 2, 1991, s. 207-214.

Jan Sommer, Pozdně gotické obranné patro kostela v Horní Stropnici, in: Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech, 33, 1996, č. 1, s. 46.

Jan Sommer, Gotické kostely s obrannými zařízeními na českém venkově. In: Sborník Společnosti přátel starožitností 1 (Sborník Kruhu přátel Muzea hl. m. Prahy). Praha 1997, s. 111-114.

Jan Sommer, Věž kostela v Ředhošti a její obranná funkce ve středověku, in: Průzkumy památek, 5, 1998, č. 2, s. 92—98.

Jan Sommer, Čtyři opevněné kostely na Moravskotřebovsku, in: Castellologica Bohemica, sv. 7, Praha 2000, s. 225-240.

<https://ecclesiaincastellata.wordpress.com/opevnene-kostely-v-cechach/>

Martin Čechura, Opevněné kostely v Čechách. In: Hláska : zpravodaj Klubu Augusta Sedláčka 11, č. 2. Plzeň 2000, s. 17-21.

Martin Čechura, Možnosti zajištění obrany českých kostelů, in: Sborník muzea středního Posázaví v Ratajích nad Sázavou a Archeologické společnosti při Katedře archeologie Západočeské univerzity v Plzni, 1, Studentská konference v Ratajích nad Sázavou 23.-25. 3. 2001, Unicornis, Praha 2001, s. 13-17.

Martin Čechura, Příkopy kolem kostelů, in: Archaeologia historica 31, 2006, s. 283-288.

Jiří Varhaník, Středověký vesnický kostel jako refugium. In: Archaeologia historica 24, Brno 1999, s. 313-317.

Karel Kuča, Zvonice jako fortifikační stavby? Castellologica bohemika 4, 1994, s. 363-370.

Filip Laval, Co je kostel? K počátkům šlechtických sídel českého středověku. **Archeologické rozhledy 68, 2016, s. 47-100.**

Jaroslav Pachner - Hugo Sedláček, Opevněné kostely na Chomutovsku. Chomutov 2013.

Zdeněk Fišera, Opevněné kostely v Čechách na Moravě a ve Slezsku : turistický průvodce. 1. a 2. část. Olympie 2015 a 2016 – popularizační přehled

Morava

Libuše Lefnerová, Pozdně gotické opevněné kostely na Moravě. Diplomová práce.

Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Brno 1958.

Dana Běhalová, Jihomoravské opevněné kostely na přelomu 15. a 16. století. In: Dějiny staveb 2015. Sborník příspěvků z konference Dějiny staveb. Plzeň 2015, s. 216-222.

(též vychází z diplomové práce na SDU FF MU)